

Asia: VN/33963/2024

Lausuntopyyntö hallituksen esityksestä kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Lausunnonantajan lausunto

Kotoutumista ja kielitaitoa edistävien koulutusten uudistaminen

Keskuskauppakamari kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi.

Suomen väestökehitys tarkoittaa, että yritysten tarve kansainväliselle työvoimalle kasvaa tulevina vuosina. Syntyvyyden lasku kiristää kilpailua osaajista, mikä korostaa tehokkaan, nopeaan työllistymiseen tähtäävän kotouttamisen merkitystä. Keskuskauppakamari pitääkin myönteisenä sitä, että kotoutumiskoulutuksia uudistetaan ja niiden yhteyttä työelämään ja työllistymiseen vahvistetaan. Kielitaidon kehittyminen on keskeinen edellytys työllistymiselle, ja koulutusten tulee entistä paremmin tukea nopeaa siirtymistä työmarkkinoille sekä vastata työnantajien osaamistarpeisiin.

Samalla Keskuskauppakamari korostaa, ettei pelkästään työllistymiseen kytkeytyvä lähestymistapa yksin riitä, vaan onnistunut kotoutuminen edellyttää riittävää kielellistä ja yhteiskunnallista osaamista sekä yhteiskunnalta vastaanottavia rakenteita.

Kotoutumisen edistämisen rahoituksen säästöt

Keskuskauppakamari suhtautuu kriittisesti esitykseen sisältyviin kotoutumisen rahoitusta koskeviin säästöihin. Vaikka valtiontalouden tilanne on haasteellinen, kotoutuminen on politiikkasektori, jossa lyhyen aikavälin säästöt voivat johtaa merkittäviin pitkän aikavälin kustannuksiin.

Kotoutumisen epäonnistuminen heikentää työllisyyttä, lisää syrjäytymisen riskiä ja kuormittaa julkista taloutta tulevaisuudessa. Erityisesti työelämälähtöisten kotoutumispalvelujen resursointi on investointi, joka tukee yritysten osaajatarpeita ja vahvistaa talouskasvua.

Kotoutumisen tavoitteet ja velvoittavuuden lisääminen

Keskuskauppakamari pitää erittäin myönteisenä sitä, että työllistyminen nostetaan kotoutumislain tavoitteissa aiempaa selkeämmin keskiöön. Työllistyminen on kotoutumisen keskeisin yksittäinen tekijä ja vahvistaa sekä yksilön osallisuutta että yhteiskunnan taloudellista kestävyyttä. On myös perusteltua, että kotoutumislainsäädännössä korostetaan maahan muuttaneen omaa vastuuta kotoutumisprosessista.

Samalla Keskuskauppakamari kiinnittää huomiota siihen, että esityksessä kotoutumisen tavoitteet painottuvat voimakkaasti yksilön velvoitteisiin, samalla kun lain sisällöstä karsitaan viittauksia maahan muuttaneen oman kielen ja kulttuurin ylläpitämiseen, yhteiskunnan vastaanottavuuteen ja hyviin väestösuhteisiin. Tämä muuttaa kotoutumisen peruslähtökohtaa ja antaa kuvan kotoutumisesta yksisuuntaisena prosessina. Kotoutumisen onnistuminen edellyttää kuitenkin myös yhteiskunnallisia rakenteita, jotka tukevat osallisuutta, yrittäjyyttä ja työllistymistä, ei ainoastaan yksilön velvoittamista.

Alkuvaiheen palveluprosessin muutokset

Keskuskauppakamari kannattaa alkuvaiheen palveluprosessien selkeyttämistä ja sujuvoittamista sekä sitä, että kotoutumispalveluja hankitaan jatkossa kilpailutuksen kautta suoran valtionosuuden sijaan. Kilpailullinen hankintamalli voi edistää kustannustehokkuutta ja palveluiden kehittämistä.

On kuitenkin välttämätöntä, että palveluiden hankinnassa ja kilpailutuksessa varmistetaan kilpailuneutraaliteetin toteutuminen. Eri palveluntuottajien tulee olla yhdenvertaisessa asemassa, ja kilpailutuksissa tulee painottaa myös laatua ja vaikuttavuutta hinnan ohella. Alkuvaiheen palvelut ovat kotoutumisen kannalta kriittisiä, ja niiden toimivuus vaikuttaa suoraan kotoutujien sijoittumiseen työmarkkinoille.

Muut huomiot

Keskuskauppakamari korostaa, että kotoutumislainsäädäntö on keskeinen osa Suomen työvoima- ja osaaajapolitiikkaa. Lain uudistamisen lähtökohtana tulisi olla kokonaisvaltainen näkemys siitä, miten kotoutuminen tukee työllisyyttä, yritysten kasvua ja yhteiskunnan kestävyyttä.

Esitysluonnoksessa on useita kannatettavia elementtejä, erityisesti työllistymisen vahvistaminen ja palvelurakenteiden uudistaminen. Samalla Keskuskauppakamari katsoo, että kotoutumisen onnistuminen edellyttää riittäviä resursseja sekä tasapainoista lähestymistapaa, jossa yksilön vastuun korostaminen yhdistyy toimiviin palveluihin ja vastaanottavan yhteiskunnan valmiuksiin.

Pulkinen Suvi
Keskuskauppakamari

